

Codi	202211876
Nom	FILOSOFIA PERENNE: FILOSOFIA I HISTÒRIA DE LES IDEES
Nombre de crèdits	12
Tipus	Curs Superior Universitari
Modalitat de docència	Presencial
Té programes de postgrau vinculats?	No
Centre responsable	Facultat de Filosofia
Entitat gestora	Universitat Barcelona
Curs acadèmic d'inici de docència	Curs Acadèmic 2024/2025
Nombre d'anys acadèmics	1
Directores	Begoña Román Maestre. Montserrat Crespín Perales

Adreçat i/o requisits d'accés

Estudiants que hagin finalitzat els dos anys del programa de Filosofia a la Universitat de l'Experiència i antics estudiants d'edicions anteriors dels cursos d'extensió universitària Filosofia Perenne.

Requisits d'accés: haver cursat el programa de Filosofia a la Universitat de l'Experiència. En cas que el nombre de sol·licitants superi el nombre de places ofertes, el criteri de prioritització és per ordre alfabètic a partir d'un sorteig públic de la lletra inicial del primer cognom.

L'assistència a un 80 % de les sessions dona dret a l'obtenció d'un certificat de curs superior universitari. Es recorda que, per normativa de la Universitat de Barcelona, no es pot assistir com a oient a les classes a les quals no s'està matriculat.

**PLA D'ESTUDIS
DADES GENERALS DEL CURS SUPERIOR
UNIVERSITARI**

Antecedents			
Aquest curs superior universitari forma part de la proposta formativa dels programes sèniors a la Facultat de Filosofia amb l'objectiu d'apropar als estudiants a l'aprofundiment del coneixement d'una diversitat de temàtiques filosòfiques.			
Existència de cursos similars			
No existeixen cursos similars.			
Sortides professionals			
Els curs va dirigit a un públic adult que ja té resolt o ha finalitzat la seva dedicació professional.			
Règim de dedicació	Part Time	Idiomes d'impartició	Català. Castellà
Descriptors del curs	Filosofia.		

OBJECTIUS DEL PROGRAMA

Objectius generals
Introduir en temàtiques filosòfiques a un públic interessat i amb una primera formació gràcies al seu pas pel programa de filosofia en la Universitat de l'Experiència.
Objectius específics
Aprofundir en temàtiques concretes segons l'abordatge de les assignatures.

**CRÈDITS I METODOLOGIA DEL CURS SUPERIOR
UNIVERSITARI**

N. crèdits	12	Total hores	300 (12 crèdits x 25 hores/crèdit)		
Total hores presencials	120	Total hores de treball dirigit	30	Total hores de treball autònom	150

Característiques generals de la metodologia docent
Classes magistrals amb participació dels alumnes.
Eines no presencials
Campus virtual i eines de comunicació d'e-learning.
Sistemes d'avaluació
Assistència i participació a classe. Es farà control d'assistència a les sessions. Es recorda que l'assistència a un 80% de les sessions donarà dret a l'obtenció del certificat del Curs Superior Universitari.

CRITERIS DE PRIORITZACIÓ D'ACCÉS DEL CURS SUPERIOR UNIVERSITARI

Ordre d'inscripció / preinscripció	Requisits d'accés: Haver cursat 2 anys del programa de Filosofia a la Universitat de l'Experiència.
Membres de col·lectius específics	Els membres d'Alumni (quota màster), aportant certificat, podran gaudir d'un 10 % de descompte sobre la matrícula.
Altres	En cas que el nombre de sol·licitants superi el nombre de places ofertades, el criteri de priorització serà per ordre alfabètic a partir d'un sorteig públic de la lletra d'inici del primer cognom.

RELACIÓ DE COMPETÈNCIES

Competència 1	Capacitat de raonament	Transversal
Competència 2	Pensament crític	Transversal
Competència 3	Capacitat per respectar i promoure els drets humans i els principis d'igualtat d'oportunitats, de no-discriminació i d'accessibilitat universal, d'igualtat entre homes i dones, i els valors propis d'una cultura de pau i valors democràtics.	Transversal
Competència 4	Capacitat d'identificar les qüestions de fons en diferents tipus de debats.	Específica
Competència 5	Capacitat per fonamentar racionalment els compromisos ètics i socials.	Específica

CALENDARI

PRIMER SEMESTRE

Inici classes: La setmana del 16 de setembre de 2024

Platón y problema del poder justo

Professor: Ignacio Marcio

Dia i horari: Dimecres, de 12 a 14 h

Aula: 408

Los afectos en Spinoza

Professor: Pablo Montosa

Dia i horari: Divendres, 10 a 12 h

Aula: 405

SEGON SEMESTRE

Inici classes: La setmana del 10 de febrer de 2025

Espais de ciència

Professora: Emma Sallent del Colombo

Dia i horari: Dimecres, de 12 a 14 h

Aula: 404

El Déu dels filòsofs a l'edat moderna

Professor: José María Sánchez de León

Dia i horari: Dijous, de 12 a 14 h

Aula: 408

USOS LINGÜÍSTICS A LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

El català és la llengua pròpia i oficial de la Universitat de Barcelona i com a tal hi té usos institucionals i administratius. En la docència universitària s'utilitzen el català i el castellà, com a llengües oficials de Catalunya. El professorat i l'alumnat tenen dret d'expressar-se, oralment o per escrit, en la llengua oficial que prefereixin.

CONTINGUTS DEL CURS SUPERIOR UNIVERSITARI

El curs d'extensió universitària "Filosofia Perenne" consta de quatre assignatures específicament dissenyades per a l'alumnat. Laplanificació corresponent a aquesta nova edició consta de les següents assignatures:

PRIMER SEMESTRE

- Platón y problema del poder justo

Professor: Ignacio Marcio

Dia i horari: Dimecres, de 12 a 14 h

Aula:

Resumen: Este curso ofrece al alumnado, de manera contextualizada y con lectura de las fuentes antiguas, una presentación de Platón y su respuesta filosófica al problema, candente en la Atenas de su tiempo, del gobierno justo. Para ello, se indican, primero, los rasgos de la polis ateniense del siglo IV a. C., que incluye elementos como la palabra pública, la lucha por el poder y la adhesión a un ideal de justicia. Después, tras perfilar la biografía intelectual y varios términos clave en su pensamiento, se estudian los elementos pitagóricos en su propuesta, el impacto de Sócrates y su muerte y cómo Platón responde filosóficamente la pregunta por lo justo a raíz de esas experiencias. Por último, el grueso de las sesiones se dedica a recorrer sus diálogos de madurez (*Fedón, Banquete, República, Fedro, Timeo*). Concluye, finalmente, con los llamados diálogos de revisión y su obra póstuma, *Las Leyes*.

Contenidos:

1. La filosofía en época de Platón: polis, logos, kratos, dykaiosyne
2. Presentación biográfica: orígenes, viajes, formación y plenitud
3. Vocabulario básico platónico
4. Pitagorismo y sus doctrinas matemáticas y psicológicas
5. La huella de Sócrates y la pregunta platónica por la reforma moral para la justicia
6. Los primeros diálogos
7. Menón, Fedón, la inmortalidad anímica y el conocimiento
8. Fedón y la segunda navegación
9. Banquete y el amor (a las ideas)
10. Fedro, la belleza, la escritura y el alma
11. República (1), entre utopías y distopías
12. República y el Político (2): la caracterización de un Estado total
13. El Timeo y el mundo perceptible
14. Los diálogos de revisión: *Parménides, Teeteto, Sofista*.

BIBLIOGRAFÍA

CALVO MARTÍNEZ T. (1996). *De Los sofistas a Platón. Política y pensamiento*. Madrid: Ediciones Pedagógicas.

REALE G. ANTISERID. (2012). *Historia de la filosofía. I De la Antigüedad a la Edad Media*. Barcelona: Herder.

VALLEJO CAMPOS, A. (1996). *Platón: el filósofo de Atenas*. Barcelona: Montesinos.

VALLEJO CAMPOS, A. (2022). *Guía Comares de Platón*. Granada: Comares.

- Los afectos en Spinoza

Professor: Pablo Montosa

Dia i horari: Divendres, 10 a 12 h

Aula:

Resumen: Hasta ahora, la mayoría de los estudiosos se ha abocado a desentrañar las dificultades de la ontología spinozista: la naturaleza de los atributos, la distinción entre esencia y existencia, la relación de los modos infinitos y finitos con la sustancia absolutamente infinita (Dios), etc. Sin embargo, en el Prólogo a la tercera parte de la *Ética* (dedicada al análisis de la naturaleza y el origen de los afectos), Spinoza no duda en destacar que la originalidad de su propuesta yace, precisamente, en haber sido el primero en determinar con precisión geométrica “la naturaleza y las fuerzas de los afectos”. En estos tiempos que corren, en los que parece que el estudio de las pasiones tan solo concierna a los especialistas en psicología clínica y neuromarketing, puede ser útil recuperar el enfoque de Spinoza y considerar los afectos humanos objetos tan dignos de estudio como los números primos o las figuras geométricas. A su vez, este estudio nos brindará un valioso utillaje conceptual para abordar desde un punto de vista filosófico y analítico algunos de los problemas más acuciantes de la actualidad, como, por ejemplo, la crisis de la democracia, el auge de los movimientos populistas o el uso estratégico de las pasiones sociales por parte de los partidos políticos.

Contenidos:

- El filósofo mercader: frecuentando la bolsa de Ámsterdam
- Las ideas y los cuerpos: el autómata espiritual
- La ciencia de la deducción: los tres afectos básicos
- *Nil volentibus arduum*: el teatro y la combinatoria afectiva
- El humor y la potencia del pensamiento: risa, broma, alegría
- Hacia una dinámica de los afectos: el criterio de correlación
- Las pasiones sociales: admiración, envidia, avaricia.
- Un estudio de caso: los celos

BIBLIOGRAFÍA

Fernández, Eugenio; De la Cámara, M.ª Luisa (eds.), *El gobierno de los afectos en Baruj Spinoza*, Madrid: Trotta, 2007.

Israel, Jonathan I., *La Ilustración radical. La filosofía y la construcción de la modernidad, 1650-1750*, trad. Ana Tamarit, México D.F.: Fondo de Cultura Económica, 2012.

Israel, Jonathan I., *Spinoza, Life and Legacy*, Oxford: Oxford University Press, 2023.

Jaquet, Chantal, *La unidad del cuerpo y de la mente. Afectos, acciones y pasiones en Spinoza*, trad. María Ernestina Garbino y Cecilia Paccazochi, Córdoba: Brujas, 2013.

Mignini, Filippo, *Introduzione a Spinoza*, Roma: Laterza, 2015.

Nadler, Steven, *Spinoza. Una vida*, trad. Carmen García-Trevijano y Ana Useros Martín, Madrid: Akal, 2021.

Scribano, Emanuela, *Guida alla lettura dell'«Ética» di Spinoza*, Roma: Laterza, 2008.

Spinoza, Baruj, *Ética demostrada según el orden geométrico*, ed. y trad. de Pedro Lomba, Madrid: Trotta, 2020.

SEGON SEMESTRE

- Espais de ciència

Professora: Emma Sallent del Colombo

Dia i horari: Dimecres, de 12 a 14 h

Aula:

Resum: Les noves tendències historiogràfiques han posat en evidència la necessitat de produir una història de la ciència que superi les fronteres geogràfiques, que consideri la participació d'actors i actrius heterogènies i d'encontres/conflictes culturals en la construcció del coneixement. La importància de connectar diferents actors, pràctiques, objectes i espais, esdevé fonamental per entendre que les xarxes de coneixement estan vives i són flexibles i fonamentals en l'intercanvi i la circulació de coneixements.

Així, els personatges i els objectes, però també els espais han de ser analitzats mitjançant aquesta perspectiva que els considera elements fonamentals en la producció i la circulació del coneixement. La ciència esdevé un producte de les condicions materials d'un espai determinat. En aquest curs introduïrem aquesta nova perspectiva a partir d'exemples concrets amb una cronologia àmplia que anirà des de la ciència antiga a la contemporània que mostrarà el paper jugat per temples, convents, biblioteques, jardins, gabinets de curiositats, amfiteatres anatòmics, salons, cafès, hospitals, laboratoris, acceleradors de partícules, etc. en la construcció de la ciència. Integrarem també en el relat la presència femenina i les dificultats per reconstruir aquestes aportacions de gènere en la narrativa global.

Continguts:

1. Espais de ciència com a protagonistes de la història de la ciència.
2. Espais de ciència en els diferents moments històrics –ciència antiga, medieval, moderna, contemporània– i en diferents àmbits geogràfics.
3. la presència femenina en els espais de ciència..

BIBLIOGRAFIA

Agar, Jon. *Science in the Twentieth Century and Beyond*. Cambridge: Polity Press, 2012.

Galison, Peter; Hevly, Bruce, eds. *Big Science: The Growth of Large-Scale Research*. Stanford: Stanford University Press; 1992.

Cabré, Montserrat, Ortiz, Teresa (eds.). *Mujeres y Salud: Prácticas y Saberes / Women and Health: Practices and Knowledges*. Special issue of *Dynamis*, 19 (1999).

Craveri, Benedetta. *La Cultura de la conversación*. Siruela, 2003.

Findlen, Paula. *Possessing Nature. Museums, Collecting and Scientific Culture in Early Modern Italy*. Berkeley-Los Angeles: University of California Press, 1994.

Mandressi, Rafael. *La mirada del anatomista. Disecciones e invención del cuerpo en Occidente*. México: Universidad Iberoamericana, 2003.

Morcelli Oliveros, Julianna, *Americana en la rebotica: naturaleza americana, comercio y comunicación científica en el Gabinete Salvador (Barcelona, 1669-1726)*, pendent de publicació (2024).

Olmi, Giuseppe. *L'inventario del mondo: Catalogazione della natura e luoghi del sapere nella prima età moderna*, Bologna: Il Mulino, 1992.

Pardo-Tomás, José. *Salvadoriana. El gabinete de curiosidades de Barcelona*. Barcelona: Museu de Ciències Naturals-Institut Botànic de Barcelona, 2014.

Pardo Tomás, José, Zarzoso, Alfons, Sánchez Menchero, Mauricio (2019). *Cuerpos mostrados.: regímenes de exhibición de lo humano: Barcelona y Madrid, siglos XVII-XX*. Anthropos, 2019.

Pestre, Dominique (dir.), *Histoire des sciences et des savoirs*, 3 vol., Paris, Éd. du Seuil, 2015 ; vol. 1, Stéphane Van Damme (dir.), De la Renaissance aux Lumières ; vol. 2, Kapil Raj et H. Otto Sibum (dir.), Modernité et globalisation ; vol. 3, Christophe Bonneuil et Dominique Pestre (dir.), Le siècle des technosciences, depuis 1914. Zarzoso, Alfons, Maribel Morente (eds.) *Cuerpos representados. Objetos de ciencia artísticos en España*, siglos XVIII-XX. Vitoria: Sans Soleil, 2021

El Déu dels filòsofs a l'edat moderna

Professor: José María Sánchez de León

Dia i horari: Dijous, de 12 a 14 h

Aula:

Resum: Com Georges Gusdorf ha assenyalat, el segle XVIII duu a terme una revolució copernicana a l'àmbit religiós. La crítica a la religió constitueix un dels principals eixos del pensament il·lustrat. Tanmateix, aquesta crítica no sorgeix de la incredulitat i l'ateisme, com suggereixen alguns estereotips, sinó d'un esperit reflexiu que busca una connexió més íntima amb el diví, alliberant-se de les restriccions de la tradició i l'autoritat eclesiàstica. La religió deixa de ser adhesió passiva als dictats de la tradició per convertir-se en una exploració personal, en què l'individu cerca definir la seva posició independentment de costums i creences heretades. Aquest curs es proposa explorar aquest canvi de perspectiva crucial, rastrejant les arrels en pensadors com Pascal i Spinoza, i examinant la seva evolució en figures com Hume, Rousseau, Lessing i Mendelssohn. Mitjançant aquesta anàlisi històrica, el curs estimularà la reflexió sobre com els individus es relacionen amb el passat i la tradició. En acabar el curs, els estudiants hauran adquirit una comprensió panoràmica d'aquesta qüestió complexa i de les seves vastes implicacions a la societat contemporània.

Continguts:

- El teocentrisme del segle XVII: Pascal i Spinoza
- L'antropologia de la religió de David Hume
- Rousseau i la veu interior
- Dues perspectives sobre la revelació i la tolerància: Lessing i Mendelssohn.

BIBLIOGRAFIA

- Pascal, B. 2021. *Pensaments i opuscles*. Martorell: Adesiara.
- Spinoza, B. 2014. *Tratado teológico-político*. Madrid: Alianza Editorial.
- Hume, D. 1992. *Historia natural de la religión*. Madrid: Tecnos.
- Rousseau, J.-J 2011. *Emilio o De la educación*. Madrid: Alianza Editorial.
- Lessing, G. E. 2021. *L'educació del gènere humà*. Martorell: Adesiara.
- Mendelssohn, M. 1991. *Jerusalem o Acerca de poder religioso y judaísmo*. Barcelona: Anthropos.